Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

23 päivänä tammikuuta 2025 *

Ennakkoratkaisupyyntö – SEUT 267 artikla – Tuomioistuimen käsite – Oikeudellinen yhteistyö yksityisoikeudellisissa asioissa – Eurooppalainen perintötodistus – Asetus (EU) N:o 650/2012 – 67 artiklan 1 kohta – Todistuksen antaneen viranomaisen päätökset – Kyse ei ole tuomiovallan käytöstä – Tutkimatta jättäminen

Asiassa C-187/23 [Albausy], [i]

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Amtsgericht Lörrach (paikallinen alioikeus, Lörrach, Saksa) on esittänyt 21.3.2023 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 23.03.2023, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa, jonka on pannut vireille

**E. V. G.-T.**

ja jossa asian käsittelyyn osallistuvat:

**P. T.,**

**F. T**. ja

**G. T.,**

UNIONIN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: neljännen jaoston puheenjohtaja I. Jarukaitis (esittelevä tuomari), joka hoitaa viidennen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit D. Gratsias ja Z. Csehi,

julkisasiamies: M. Campos Sánchez-Bordona,

kirjaaja: hallintovirkamies N. Mundhenke,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 31.1.2024 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– E. V. G.-T., edustajanaan T. C. Pfeiffer, Rechtsanwalt,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

[i] Tämän asian nimi on kuvitteellinen nimi. Se ei vastaa asian minkään asianosaisen todellista nimeä.

– Saksan hallitus, asiamiehinään J. Möller, M. Hellmann ja J. Simon,

– Espanjan hallitus, asiamiehenään I. Herranz Elizalde,

– Euroopan komissio, asiamiehinään J. Vondung ja W. Wils,

kuultuaan julkisasiamiehen 11.4.2024 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

**tuomion**

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja virallisten asiakirjojen hyväksymisestä ja täytäntöönpanosta perintöasioissa sekä eurooppalaisen perintötodistuksen käyttöönotosta 4.7.2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 650/2012 (EUVL 2012, L 201, s. 107) 67 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan a alakohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jonka E. V. G.-T. on pannut vireille hänen aviomiehensä kuoleman jälkeen saadakseen eurooppalaisen perintötodistuksen, jossa hänet mainitaan ainoana perinnönsaajana.

## Asiaa koskevat oikeussäännöt

### *Unionin oikeus*

*Asetus N:o 650/2012*

3 Asetuksen N:o 650/2012 johdanto-osan 7, 8, 67 ja 71 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(7) Sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa olisi edistettävä poistamalla vapaata liikkuvuutta haittaavat esteet niiden henkilöiden osalta, joille aiheutuu tällä hetkellä vaikeuksia, kun he valvovat oikeuksiaan perintöasiassa, jolla on rajat ylittäviä vaikutuksia. Kansalaisten on voitava järjestää perimyksensä ennakolta Euroopan oikeusalueella. Perillisten ja testamentinsaajien sekä muiden perittäville läheisten henkilöiden sekä perimykseen liittyvien velkojien oikeuksien toteutuminen on taattava tehokkaasti.

(8) Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tähän asetukseen olisi koottava säännökset tuomioistuimen toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten, virallisten asiakirjojen ja tuomioistuimessa tehtyjen sovintojen tunnustamisesta tai tapauksen mukaan hyväksymisestä, täytäntöönpanokelpoisuudesta ja täytäntöönpanosta sekä eurooppalaisen perintötodistuksen käyttöönotosta.

– –

(67) Rajat ylittäviä vaikutuksia omaavan perintöasian nopea, sujuva ja tehokas ratkaiseminen [Euroopan] unionissa merkitsee sitä, että perillisten, testamentinsaajien, testamentin toimeenpanijoiden tai jäämistön hoitajien olisi voitava osoittaa helposti asemansa ja/tai oikeutensa ja toimivaltansa toisessa jäsenvaltiossa, esimerkiksi jäsenvaltiossa, jossa jäämistöomaisuus sijaitsee. Jotta he voisivat tehdä niin, tässä asetuksessa olisi säädettävä, että otetaan käyttöön yhtenäinen todistus eli eurooppalainen perintötodistus, jäljempänä 'todistus', joka annetaan käytettäväksi toisessa jäsenvaltiossa. – –

– –

(71) Todistuksella olisi oltava samat oikeusvaikutukset kaikissa jäsenvaltioissa. Todistuksen ei olisi itsessään oltava täytäntöönpanoasiakirja, mutta sen olisi oltava todistusvoimainen, ja sen olisi katsottava osoittavan todenmukaisesti perimykseen sovellettavan lain tai muun tiettyihin seikkoihin sovellettavan lain mukaisesti vahvistetut seikat, kuten kuolemanvaraismääräysten aineellinen pätevyys. Todistuksen todistusvoimaa ei olisi laajennettava koskemaan seikkoja, jotka eivät kuulu tämän asetuksen soveltamisalaan, kuten isyyden vahvistamiseen liittyviä kysymyksiä tai sitä, onko tietty omaisuus kuulunut perittävälle. – –"

4 Kyseisen asetuksen 3 artiklassa, jonka otsikko on "Määritelmät", säädetään seuraavaa:

"1. Tässä asetuksessa tarkoitetaan

– –

c) 'yhteisellä testamentilla' kahden tai useamman henkilön yhtenä asiakirjana laatimaa testamenttia;

– –

g) 'päätöksellä' perintöasiaa koskevaa jäsenvaltion tuomioistuimen päätöstä riippumatta siitä, miksi päätöstä kutsutaan, samoin kuin oikeudenkäyntikuluja koskevaa tuomioistuimen virkamiehen päätöstä;

– –

2. Tässä asetuksessa 'tuomioistuimella' tarkoitetaan oikeusviranomaisia ja kaikkia muita viranomaisia ja oikeusalan ammattilaisia, jotka ovat toimivaltaisia perintöasioissa ja hoitavat oikeudellisia tehtäviä tai jotka toimivat oikeusviranomaisen antaman valtuutuksen nojalla tai oikeusviranomaisen valvonnassa, edellyttäen että nämä muut viranomaiset ja oikeusalan ammattilaiset pystyvät antamaan takeita puolueettomuudestaan ja asianosaisten oikeudesta tulla kuulluksi ja että niiden toimintajäsenvaltionsa lainsäädännön mukaisesti tekemät päätökset täyttävät seuraavat edellytykset:

a) päätökseen voi hakea muutosta tai pyytää sen uudelleen tarkastelua oikeusviranomaisessa, ja

b) päätöksellä on sama oikeusvoima ja vaikutus kuin samaa asiaa koskevalla oikeusviranomaisen päätöksellä.

– –"

5 Asetuksen N:o 650/2012 VI luku, jonka otsikko on ”Eurooppalainen perintötodistus”, sisältää asetuksen 62–73 artiklan.

6 Asetuksen 63 artiklan, jonka otsikko on ”Todistuksen tarkoitus”, 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Todistusta voidaan käyttää erityisesti osoittamaan yksi tai useampia seuraavista seikoista:

a) kunkin todistuksessa mainitun perillisen tai mahdollisen testamentinsaajan asema ja/tai oikeudet ja osuus jäämistöstä;

b) tietyn jäämistöön kuuluvan omaisuuden osoittaminen todistuksessa mainitulle yhdelle tai useammalle perilliselle – –

– –”

7 Asetuksen N:o 650/2012 66 artiklassa, jonka otsikko on ”Hakemuksen käsittely”, säädetään seuraavaa:

”1. Hakemuksen saatuaan todistuksen antavan viranomaisen on tarkastettava hakijan esittämät tiedot ja ilmoitukset sekä asiakirjat ja muut todisteet. Sen on suoritettava tätä tarkastamista varten tarvittavat selvitykset omasta aloitteestaan, jos sen kansallisessa lainsäädännössä sitä edellytetään tai se sallitaan, tai pyydettävä hakijaa esittämään sen tarpeelliseksi katsomia lisätodisteita.

– –

4. Todistuksen antavan viranomaisen on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet ilmoittaakseen edunsaajille todistuksen hakemisesta. Jos todistettavien seikkojen selvittäminen sitä edellyttää, se kuulee asianosaisia ja mahdollista testamentin toimeenpanijaa tai jäämistön hoitajaa ja julkaisee kuulutuksia, joiden tarkoituksena on antaa muille mahdollisille edunsaajille mahdollisuus vedota oikeuksiinsa.

– –”

8 Kyseisen asetuksen 67 artiklassa, jonka otsikko on ”Todistuksen antaminen”, säädetään seuraavaa:

”1. Todistuksen antavan viranomaisen on annettava todistus viipymättä tässä luvussa säädetyn menettelyn mukaisesti, kun todistettavat seikat on vahvistettu perimykseen sovellettavan tai muun tiettyihin seikkoihin sovellettavan lain mukaisesti. Sen on käytettävä 81 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua neuvoa-antavaa menettelyä noudattaen laadittua lomaketta.

Todistuksen antava viranomainen ei saa antaa todistusta etenkään, jos:

a) todistettavat seikat on riitautettu, tai

b) todistus ei olisi sopusoinnussa sellaisen päätöksen kanssa, joka koskee samoja seikkoja.

2. Todistuksen antavan viranomaisen on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet ilmoittaakseen edunsaajille todistuksen antamisesta.”

9 Kyseisen asetuksen 69 artiklassa, jonka otsikko on ”Todistuksen oikeusvaikutukset”, säädetään seuraavaa:

”1. Todistus on pätevä kaikissa jäsenvaltioissa ilman eri menettelyä.

2. Todistuksen oletetaan osoittavan todenmukaisesti perimykseen sovellettavan lain tai muun tiettyihin seikkoihin sovellettavan lain mukaisesti vahvistetut seikat. Todistuksessa perillisenä – – mainitulla henkilöllä oletetaan olevan todistuksessa mainittu asema ja/tai siinä mainitut oikeudet tai valtuudet, ilman kyseisiin oikeuksiin tai valtuuksiin liittyviä muita ehtoja ja/tai rajoituksia kuin ne, jotka on todistuksessa mainittu.

3. Henkilön, joka todistuksessa vahvistettujen tietojen perusteella suorittaa maksuja tai luovuttaa omaisuutta henkilölle, joka on todistuksessa mainittu oikeutetuksi hyväksymään maksuja tai omaisuutta, katsotaan tehneen oikeustoimen maksuja tai omaisuutta hyväksymään oikeutetun henkilön kanssa, paitsi jos hän tiesi, että todistuksen sisältö ei vastaa todellisuutta tai on siitä tietämätön törkeän huolimattomuuden takia.

– –”

10 Asetuksen N:o 650/2012 72 artiklassa, jonka otsikko on ”Muutoksenhakumenettelyt”, säädetään seuraavaa:

”1. Kuka tahansa todistuksen hakemiseen oikeutettu henkilö voi riitauttaa todistuksen antavan viranomaisen 67 artiklan mukaisesti tekemät päätökset.

– –

Riitauttaminen on tehtävä todistuksen antavan viranomaisen jäsenvaltion oikeusviranomaisessa kyseisen valtion lainsäädännön mukaisesti.

– –”

*Täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1329/2014*

11 Toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja virallisten asiakirjojen hyväksymisestä ja täytäntöönpanosta perintöasioissa sekä eurooppalaisen perintötodistuksen käyttöönotosta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 650/2012 tarkoitettujen lomakkeiden vahvistamisesta 9.12.2014 annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 1329/2014 (EUVL 2014, L 359, s. 30) 1 artiklan 5 kohdassa säädetään seuraavaa:

”[Asetuksen N:o 650/2012] 67 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu lomake, jota on käytettävä eurooppalaisen perintötodistuksen antamiseen, vahvistetaan liitteessä 5 lomakkeena V.”

12 Kyseisen lomakkeen V viimeisellä sivulla todetaan, että ”viranomainen vahvistaa, että se on toteuttanut kaikki tarpeelliset toimet tiedottaakseen edunsaajille todistuksen hakemisesta ja että edunsaajat eivät ole todistuksen laatimishetkellä kiistäneet mitään siihen sisältyvistä tiedoista”.

### *Saksan oikeus*

*FamFG*

13 Perhe- ja hakemuslainkäyttöasioissa noudatettavasta menettelystä 17.12.2008 annetun lain (Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit; BGBl. 2008 I, s. 2586), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiassa (jäljempänä FamFG), 26 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Tuomioistuimen on viran puolesta toteutettava asian ratkaisemisen kannalta merkityksellisten tosiseikkojen toteamiseksi tarvittavat selvitystoimet.”

14 FamFG:n 352e §:ssä, jonka otsikko on ”Päätös hakemuksesta perillisaseman toteamista koskevan todistuksen saamiseksi”, säädetään seuraavaa:

”(1) Perillisaseman toteamista koskeva todistus annetaan vain, jos perintöasiassa toimivaltainen tuomioistuin pitää hakemuksen perustelemiseksi vaadittavia tosiseikkoja toteen näytettyinä. Asia ratkaistaan päätöksellä. Päätöksen oikeusvaikutukset alkavat, kun se annetaan. Päätöstä ei tarvitse antaa tiedoksi.

(2) Jos päätös on jonkin osapuolen ilmaiseman tahdon vastainen, se on annettava tiedoksi osapuolille. Tuomioistuimen on tässä tapauksessa lykättävä päätöksen välittömien oikeusvaikutusten alkamista ja perillisaseman toteamista koskevan todistuksen antamista siihen saakka, kunnes päätöksestä on tullut lainvoimainen.

(3) Jos perillisaseman toteamista koskeva todistus on jo annettu, päätöksestä tehty valitus voidaan ottaa tutkittavaksi vain siltä osin kuin siinä vaaditaan kyseisen todistuksen peruuttamista.”

*Kansainvälisestä perintöoikeudesta ja perillisaseman toteamista koskevaan todistukseen liittyvien sekä muiden säännösten muuttamisesta annettu laki*

15 Kansainvälisestä perintöoikeudesta ja perillisaseman toteamista koskevaan todistukseen liittyvien sekä muiden säännösten muuttamisesta 29.6.2015 annetun lain (Gesetz zum Internationalen Erbrecht und zur Änderung von Vorschriften zum Erbschein sowie zur Änderung sonstiger Vorschriften; BGBl. 2015 I, s. 1042) 35 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Jollei [asetuksessa N:o 650/2012] ja tämän jakson säännöksissä toisin säädetä, sovelletaan [FamFG:tä].”

16 Kyseisen lain 39 §:ssä, jonka otsikko on ”Päätöksen luonne”, säädetään seuraavaa:

”(1) Jos edellytykset eurooppalaisen perintötodistuksen antamiselle täyttyvät, tuomioistuin ratkaisee asian antamalla alkuperäiskappaleen eurooppalaisesta perintötodistuksesta. Jos edellytykset oikeaksi todistetun jäljennöksen antamiselle tai oikeaksi todistetun jäljennöksen voimassaoloajan pidentämiselle täyttyvät, tuomioistuin ratkaisee asian antamalla oikeaksi todistetun jäljennöksen tai pidentämällä oikeaksi todistetun jäljennöksen voimassaoloaikaa. Tuomioistuin ratkaisee asian muilta osin päätöksellä.

(2) Eurooppalaisen perintötodistuksen ja oikeaksi todistetun jäljennöksen antamiseen on käytettävä [asetuksen N:o 650/2012] 67 artiklan 1 kohdan toisen virkkeen, luettuna yhdessä 81 artiklan 2 kohdan kanssa, mukaista lomaketta.”

**Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset**

17 Ranskan kansalainen P. M. J. T., jonka viimeinen asuinpaikka oli Saksassa, kuoli 15.9.2021.

18 Jälkeenjäänyt puoliso E. V. G.-T. teki 23.11.2021 oikeudenkäyntiasiamiehensä edustamana Amtsgericht Lörrachille (paikallinen alioikeus, Lörrach, Saksa), joka on ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin, eurooppalaista perintötodistusta koskevan hakemuksen hänen nimeämisekseen perittävän ainoaksi perinnönsaajaksi. Hän esitti tässä tarkoituksessa 23.7.2020 päivätyn keskinäisen testamentin, jonka hän oli kirjoittanut käsin ja hän ja perittävä olivat allekirjoittaneet ja jolla molemmat puolisot nimesivät toisensa ainoiksi perinnönsaajiksi.

19 On lisäksi selvää, että on olemassa vanhempi, 31.5.2001 päivätty testamentti, jonka P. M. J. T. on kirjoittanut käsin ja allekirjoittanut ja jolla tämä on nimennyt perillisiksi kaksi lapsenlastaan ja antanut poikansa tehtäväksi järjestää hänen hautajaisensa Espanjassa.

20 Perittävän poika ja lapsenlapset katsovat, ettei 23.7.2020 päivätty testamentti ole pätevä. He väittävät tältä osin ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa, ettei perittävällä ollut kyseisen testamentin laatimisajankohtana enää testamentintekokelpoisuutta ja ettei testamentissa oleva allekirjoitus ole hänen.

21 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on todennut, etteivät perittävän pojan ja lapsenlasten väitteet ole perusteltuja. Yhtäältä pelkästään sen heidän esiin tuomansa seikan perusteella, että perittävä oli toisinaan ollut sekava, ei voida päätellä tällaisen kelpoisuuden puuttumista tai tutkia tätä väitettä tarkemmin. Toisaalta kyseinen tuomioistuin on todennut keskinäisessä testamentissa olevan perittävän allekirjoituksen aitouden vertailtuaan sitä käytössään oleviin näytteisiin aikaisemmista allekirjoituksista. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on näin ollen sitä mieltä, että jälkeenjäänyt puoliso on perittävän ainoa perinnönsaaja.

22 Ennakkoratkaisua pyytäneellä tuomioistuimella on epäilyjä ensinnäkin siitä, voivatko tämän tuomion 20 kohdassa mainitut väitteet olla esteenä eurooppalaisen perintötodistuksen antamiselle. Se korostaa tältä osin, että asetuksen N:o 650/2012 67 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan a alakohtaa voitaisiin tulkita siten, että se koskee paitsi eurooppalaisen perintötodistuksen antamismenettelystä erillisessä menettelyssä esitettyjä väitteitä myös eurooppalaisen perintötodistuksen antamismenettelyssä esitettyjä väitteitä. Tässä tapauksessa perittävän pojan ja lapsenlasten tuomioistuimelle esittämät väitteet voisivat nyt käsiteltävässä asiassa estää antamasta jälkeenjääneen puolison hakemaa todistusta.

23 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii tässä yhteydessä sitä, voiko todistuksen antava viranomainen tutkia eurooppalaisen perintötodistuksen antamismenettelyssä esitetyt väitteet vai estääkö mikä tahansa tämänluonteinen väite välttämättä kyseisen todistuksen antamisen. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin täsmentää vielä, että tämä kysymys on Saksan oikeudessa kiistanalainen.

24 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen selitysten mukaan toiseksi jälkeenjääneen puolison oikeudenkäyntiasiamies aikoo jättää hakemuksen FamFG:n 352e §:ssä tarkoitetun perillisaseman toteamista koskevan todistuksen saamiseksi, jos pääasian menettelyä lykätään, jolloin perittävän pojan ja lapsenlasten esittämät väitteet on tutkittava kansallisen oikeuden nojalla tässä toisessa menettelyssä. Kyseinen tuomioistuin pohtii tältä osin sitä, onko asetuksen N:o 650/2012 67 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan a alakohtaa tulkittava siten, että sellaiset väitteet, jotka on hylätty muussa menettelyssä kuin eurooppalaisen perintötodistuksen antamismenettelyssä, kuten menettelyssä perillisaseman toteamista koskevan todistuksen antamiseksi, ovat kuitenkin esteenä eurooppalaisen perintötodistuksen antamiselle.

25 Kun kolmanneksi otetaan huomioon se, että perittävän pojan ja lapsenlasten väitteet pääasiassa ovat perusteettomia, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että asia on ratkaisukelpoinen myös ilman muodollista todistelua. Kyseinen tuomioistuin pohtii sitä, koskeeko asetuksen N:o 650/2012 67 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan a alakohta myös tällaisia väitteitä, joiden tueksi ei ole esitetty perusteita, ja voivatko ne siis olla esteenä eurooppalaisen perintötodistuksen antamiselle. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin mainitsee tässä yhteydessä myös väärinkäytöstä merkitsevien väitteiden mahdollisuuden.

26 Neljänneksi siinä tilanteessa, että ennakkoratkaisua pyytäneellä tuomioistuimella olisi toimivalta tutkia eurooppalaisen perintötodistuksen antamismenettelyn kuluessa esitetyt väitteet, tulee ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan esiin kysymys siitä, onko näiden väitteiden hylkäämiselle esitettävä perustelut ja missä muodossa ne on esitettävä. Asetukseen N:o 650/2012 sisältyvissä menettelysäännöissä ei säädetä, että eurooppalaisen perintötodistuksen antamisen ohessa tehdään päätös. Kyseinen tuomioistuin korostaa lisäksi, että täytäntöönpanoasetuksen N:o 1329/2014 1 artiklan 5 kohdassa tarkoitettu eurooppalaisen perintötodistuksen antamiseen käytettävä lomake, sellaisena kuin se on kyseisen asetuksen liitteessä 5, sisältää ilmoituksen, jonka mukaan ”viranomainen vahvistaa, että se on toteuttanut kaikki tarpeelliset toimet tiedottaakseen edunsaajille todistuksen hakemisesta ja että edunsaajat eivät ole todistuksen laatimishetkellä kiistäneet mitään siihen sisältyvistä tiedoista”.

27 Tässä tilanteessa Amtsgericht Lörracht päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko asetuksen N:o 650/2012 67 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan a alakohtaa tulkittava siten, että siinä tarkoitetaan myös väitteitä, jotka esitetään itse eurooppalaisen perintötodistuksen antamismenettelyssä ja joita tuomioistuin ei voi tutkia, eikä siten ainoastaan muussa menettelyssä esitettyjä väitteitä?

2) Jos [ensimmäiseen kysymykseen] vastataan myöntävästi: onko asetuksen N:o 650/2012 67 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan a alakohtaa tulkittava siten, ettei eurooppalaista perintötodistusta voida antaa myöskään silloin, jos eurooppalaisen perintötodistuksen antamismenettelyssä on esitetty väitteitä, jotka on kuitenkin tutkittu jo Saksan oikeuden mukaisessa menettelyssä perillisaseman toteamista koskevan todistuksen antamiseksi?

3) Jos [ensimmäiseen kysymykseen] vastataan myöntävästi: onko asetuksen N:o 650/2012 67 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan a alakohtaa tulkittava siten, että siinä tarkoitetaan kaikkia väitteitä, vaikka niiden tueksi ei ole esitetty perusteita eikä niiden kohteena olevista seikoista ole hankittava muodollista näyttöä?

4) Jos [ensimmäiseen kysymykseen] vastataan kieltävästi: missä muodossa tuomioistuimen on esitettävä perustelut, joiden perusteella tuomioistuin on hylännyt väitteet ja antanut eurooppalaisen perintötodistuksen?”

**Ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottaminen**

28 Espanjan hallitus katsoo, ettei ennakkoratkaisupyyntöä voida ottaa tutkittavaksi. Espanjan hallitus myöntää, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on SEUT 267 artiklassa tarkoitettu ”tuomioistuin”, mutta se katsoo, että asetuksella N:o 650/2012 säännellyn kaltainen toiminta, joka muodostuu eurooppalaisen perintötodistuksen antamisesta, ei ole tuomiovallan käyttöön liittyvän tehtävän hoitamista.

29 Espanjan hallitus väittää aluksi, että se, että eurooppalaisen perintötodistuksen antaminen voidaan antaa tuomioistuimen tai muun toimivaltaisen viranomaisen tehtäväksi, on osoitus siitä, että kyseinen toiminta on luonteeltaan hallinnollista. Eurooppalaisen perintötodistuksen antamismenettelyä ei ole myöskään suunniteltu mahdollisten perinnönsaajien välisten riidanalaisten kysymysten tutkimiseksi ja ratkaisemiseksi. Eurooppalainen perintötodistus ei lopuksi saa aikaan tuomioistuinratkaisulle ominaisia sitovia oikeusvaikutuksia, ja se on pelkästään informatiivinen.

30 Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että kansalliset tuomioistuimet voivat pyytää unionin tuomioistuimelta ennakkoratkaisua ainoastaan silloin, kun niissä on vireillä oikeusriita ja kun niissä vireillä olevan menettelyn tarkoituksena on ratkaisun antaminen tuomiovaltaa käyttäen (tuomio 28.2.2019, Gradbeništvo Korana, C-579/17, EU:C:2019:162, 34 kohta ja tuomio 3.5.2022, CityRail, C-453/20, EU:C:2022:341, 42 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

31 Elimen oikeus saattaa asia unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi on siis selvitettävä niin rakenteellisten kuin toiminnallistenkin kriteerien mukaan. Tässä yhteydessä kansallista elintä voidaan pitää SEUT 267 artiklassa tarkoitettuna tuomioistuimena silloin, kun se hoitaa tuomiovallan käyttöön liittyviä tehtäviä, kun taas muiden, muun muassa hallinnollisten, tehtävien hoitamisessa sen ei voida katsoa olevan tuomioistuimen asemassa (tuomio 3.5.2022, CityRail, C-453/20, EU:C:2022:341, 43 kohta).

32 Tästä seuraa, että selvitettäessä, onko sellaista kansallista elintä, jolle on lainsäädännössä annettu erityyppisiä tehtäviä, pidettävä SEUT 267 artiklassa tarkoitettuna tuomioistuimena, on selvitettävä, mikä on sen hoitamien tehtävien täsmällinen luonne siinä erityisessä normatiivisessa asiayhteydessä, jossa se on saattanut asian unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi (tuomio 3.5.2022, CityRail, C-453/20, EU:C:2022:341, 44 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

33 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen selityksistä ilmenee, että kyseinen tuomioistuin pohtii niitä oikeuksia, jotka sille on annettu eurooppalaisen perintötodistuksen antamismenettelyn, sellaisena kuin sitä säännellään asetuksen N:o 650/2012 VI luvulla, erityisessä asiayhteydessä.

34 Näistä selityksistä ilmenee myös, että perittävän poika ja lapsenlapset ovat esittäneet pääasian kuluessa useita väitteitä estääkseen perittävän jälkeenjääneen puolison hakeman eurooppalaisen perintötodistuksen antamisen. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii niitä johtopäätöksiä, jotka näistä väitteistä on tehtävä.

35 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa tältä osin, että sillä on sen kansallisen oikeuden nojalla toimivalta ratkaista tällaiset väitteet etenkin silloin, kun ne on esitetty perillisaseman toteamista koskevan todistuksen antamisen yhteydessä. Se pohtii siis, voiko se ratkaista kyseiset väitteet myös silloin, kun ne tulevat esiin eurooppalaisen perintötodistuksen antamismenettelyssä, johon sovelletaan asetuksen N:o 650/2012 VI luvussa esitettyä järjestelmää.

36 Unionin tuomioistuimelle esittämillään kolmella ensimmäisellä kysymyksellä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii etenkin selvittämään, annetaanko kyseisellä asetuksella sellaisenaan viranomaiselle, jonka käsiteltäväksi on saatettu eurooppalaista perintötodistusta koskeva hakemus, toimivalta ratkaista kyseisen todistuksen antamismenettelyn kuluessa esitettyihin väitteisiin perustuvat riidat. Kyseinen tuomioistuin pohtii tarvittaessa neljännellä kysymyksellään, missä muodossa kyseisen viranomaisen on esitettävä perustelut, joiden perusteella se on hylännyt väitteet ja antanut eurooppalaisen perintötodistuksen.

37 Edellä esitetystä seuraa, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen pyytämällä asetuksen N:o 650/2012 tulkinnalla on tarkoitus arvioida, hoitaako kyseinen tuomioistuin tämän tuomion 31 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitettuja tuomiovallan käyttöön liittyviä tehtäviä eurooppalaisen perintötodistuksen antamismenettelyn erityisessä asiayhteydessä. Koska se, että kyse on SEUT 267 artiklassa tarkoitetusta ”tuomioistuimesta”, on edellytys ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottamiselle (ks. vastaavasti tuomio 9.7.2020, Land Hessen, C-272/19, EU:C:2020:535, 42 kohta), tämä tulkinta on tarpeen ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottamisen ratkaisemiseksi.

38 Asetuksen N:o 650/2012 67 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan todistuksen antavan viranomaisen on annettava eurooppalainen perintötodistus, kun todistettavat seikat on vahvistettu perimykseen sovellettavan tai muun tiettyihin seikkoihin sovellettavan lain mukaisesti. Kyseisen asetuksen 67 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan a alakohdan mukaan todistuksen antava viranomainen ei saa antaa tätä todistusta etenkään, jos ”todistettavat seikat on riitautettu”.

39 Unionin oikeuden säännöstä tulkittaessa on otettava huomioon paitsi sen sanamuoto myös asiayhteys ja sillä säännöstöllä tavoitellut päämäärät, jonka osa säännös on (tuomio 12.10.2023, KBC Verzekeringen, C-286/22, EU:C:2023:767, 32 kohta).

40 Siltä osin kuin ensimmäiseksi on kyse asetuksen N:o 650/2012 67 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan a alakohdan sanamuodosta, on korostettava, että kyseinen säännös koskee erotuksetta kaikkia tilanteita, joissa todistettava seikat on ”riitautettu”. On siis ilmeistä, että tämä säännös koskee mitä tahansa riitauttamista tekemättä eroa sen mukaan, onko riitauttaminen tapahtunut eurooppalaisen perintötodistuksen antamismenettelyn tai jonkun muun menettelyn kuluessa.

41 Tältä osin on myös huomautettava, ettei missään asetuksen N:o 650/2012 67 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan a alakohdan kieliversiossa eikä etenkään saksankielisessä (”wenn Einwände gegen den zu bescheinigenden Sachverhalt anhängig sind”), espanjankielisessä (”si los extremos que se han de certificar son objeto de oposición”), englanninkielisessä (”if the elements to be certified are being challenged”), ranskankielisessä (”si les éléments à certifier sont contestés”), italiankielisessä (”gli elementi da certificare sono oggetto di contestazione”), liettuankielisessä (”jei ginčijami patvirtintini faktai”) ja ruotsinkielisessä (”om ett klagomål har riktats mot de uppgifter som ska styrkas”) versiossa edellytetä nimenomaisesti, että todistettava seikat on riitautettu muussa kuin siinä menettelyssä, joka koskee eurooppalaisen perintötodistuksen antamista.

42 Tästä seuraa, että sen, että todistettavat seikat riitautetaan eurooppalaisen perintötodistuksen antamismenettelyn kuluessa, on lähtökohtaisesti oltava esteenä kyseisen todistuksen antamiselle.

43 Siltä osin kuin toiseksi on kyse siitä asiayhteydestä, johon asetuksen N:o 650/2012 67 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan a alakohta kuuluu, on huomautettava ensinnäkin, että kyseisen 67 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan todistuksen antavan viranomaisen on annettava todistus viipymättä, ”kun todistettavat seikat on vahvistettu”.

44 Tästä vaatimuksesta voidaan tehdä vastakkaispäätelmä, jonka mukaan todistuksen antavan viranomaisen on kieltäydyttävä antamasta tätä todistusta, kun todistettavia seikkoja ei voida pitää vahvistettuina etenkin kyseisen todistuksen antamismenettelyssä esitettyjen väitteiden johdosta.

45 Asetuksen N:o 650/2012 66 artiklan 1 kohdassa vahvistetaan toiseksi todistuksen antavan viranomaisen velvollisuus tarkastaa hakijan esittämät tiedot ja ilmoitukset sekä asiakirjat ja muut todisteet.

46 Kyseisen asetuksen 66 artiklan 4 kohdan mukaan todistuksen antavalla viranomaisella on lisäksi velvollisuus toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet ilmoittaakseen edunsaajille todistuksen hakemisesta. Jos todistettavien seikkojen selvittäminen sitä edellyttää, kyseisen viranomaisen on myös kuultava asianosaisia ja mahdollista testamentin toimeenpanijaa tai jäämistön hoitajaa ja julkaistava kuulutuksia, joiden tarkoituksena on antaa muille mahdollisille edunsaajille mahdollisuus vedota oikeuksiinsa.

47 Kun unionin lainsäätäjä on säätänyt näistä kuulemis- ja ilmoittamisvelvollisuuksista, se on tarkastellut välttämättä sitä mahdollisuutta, että eurooppalaista perintötodistusta koskevan hakemuksen käsittelyn kuluessa esitetään väitteitä, jotka ovat mahdollisesti esteenä kyseisen todistuksen antamiselle.

48 Myös asetuksen N:o 650/2012 66 artiklassa ja erityisesti sen 4 kohdassa säädetyn tutkintavelvollisuuden sisältö vahvistaa siis tämän tuomion 42 kohdassa omaksutun tulkinnan.

49 Tätä tulkintaa tukee kolmanneksi täytäntöönpanoasetuksen N:o 1329/2014 liitteessä 5 olevan lomakkeen V sisältö. Asetuksen N:o 650/2012 67 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan todistuksen antavan viranomaisen on ehdottomasti käytettävä tätä lomaketta eurooppalaisen perintötodistuksen antamiseen (ks. vastaavasti tuomio 9.3.2023, Registrų centras, C-354/21, EU:C:2023:184, 46 kohta). Kyseisen lomakkeen viimeisellä sivulla on ilmoitus, jonka mukaan todistuksen antava viranomainen vahvistaa, että ”edunsaajat eivät ole todistuksen laatimishetkellä kiistäneet mitään siihen sisältyvistä tiedoista”.

50 Kolmanneksi on todettava, että tämä tulkinta saa vielä tukea asetuksen N:o 650/2012 tavoitteista; asetuksen tarkoituksena on sen johdanto-osan seitsemännestä ja kahdeksannesta perustelukappaleesta ilmenevin tavoin auttaa rajat ylittäviä vaikutuksia omaavien perimysten yhteydessä perillisiä ja testamentinsaajia, muita perinnönjättäjälle läheisiä henkilöitä sekä perimykseen liittyviä velkojia toteuttamaan oikeutensa sekä mahdollistaa se, että unionin kansalaiset voivat valmistella perimyksensä (tuomio 9.3.2023, Registrų centras, C-354/21, EU:C:2023:184, 41 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

51 Kyseisen asetuksen johdanto-osan 67 perustelukappaleesta ilmenee, että eurooppalainen perintötodistus on otettu käyttöön, jotta perilliset, testamentinsaajat, testamentin toimeenpanijat tai jäämistön hoitajat voisivat osoittaa helposti asemansa ja/tai oikeutensa ja toimivaltansa toisessa jäsenvaltiossa, esimerkiksi jäsenvaltiossa, jossa jäämistöomaisuus sijaitsee, jotta rajat ylittäviä vaikutuksia omaavat perintöasiat ratkaistaan unionissa nopeasti, sujuvasti ja tehokkaasti.

52 On myös huomautettava, että – kuten kyseisen asetuksen johdanto-osan 71 perustelukappaleessa vahvistetaan – eurooppalainen perintötodistus on pätevä kaikissa jäsenvaltioissa ilman eri menettelyä ja että todistuksen oletetaan osoittavan todenmukaisesti perimykseen sovellettavan lain tai muun tiettyihin seikkoihin sovellettavan lain mukaisesti vahvistetut seikat kuten myös perillisinä, testamentinsaajina, testamentin toimeenpanijoina tai jäämistön hoitajina mainituilla henkilöillä olevan aseman ja henkilöillä olevat oikeudet kyseisen asetuksen 69 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisesti (ks. vastaavasti tuomio 1.7.2021, Vorarlberger Landes- und Hypotheken-Bank, C-301/20, EU:C:2021:528, 23 kohta).

53 Tässä yhteydessä asetuksen N:o 650/2012 67 artiklan 1 kohdan sellainen tulkinta, jonka mukaan eurooppalainen perintötodistus voidaan antaa ja sitä voidaan käyttää, vaikka todistettavat seikat on riitautettu, saattaisi olla perustana niitä oikeustoimia koskeville oikeusriidoille, joiden osalta todistusta on käytetty todisteena, mikä olisi vastoin tavoitetta helpottaa rajat ylittäviä vaikutuksia omaavien perintöasioiden ratkaisemista.

54 Tästä seuraa, että myös se tavoite, joka on oikeuttanut eurooppalaisen perintötodistuksen käyttöönottamisen ja jona on siis helpottaa rajat ylittäviä vaikutuksia omaavien perintöasioiden ratkaisemista, tukee asetuksen N:o 650/2012 67 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan a alakohdan tulkitsemista siten, että kyseistä todistusta ei voida antaa, jos antamismenettelyn kuluessa on esitetty väitteitä, joista seuraa, ettei todistettavia seikkoja voida pitää vahvistettuina.

55 Tämän tarkennuksen jälkeen on todettava, ettei se, ettei todistuksen antavalle viranomaiselle annettu toimivaltaa ratkaista väitteitä eurooppalaisen perintötodistuksen antamismenettelyssä, estä tätä viranomaista toteamasta, että sille esitetty väite on jo ratkaistu lainvoimaisella tuomioistuinratkaisulla, joka on saanut oikeusvoiman. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen selityksistä ilmenee tältä osin, että se pohtii sitä, onko tätä säännöstä tulkittava siten, että mikä tahansa väite välttämättä estää eurooppalaisen perintötodistuksen antamisen, vai annetaanko asetuksella N:o 650/2012 todistuksen antavalle viranomaiselle toimivalta tutkia ja hylätä perusteeton väite tai väite, jotka ei ole tuettu tosiseikoin, ja mahdollisesti antaa todistus siitä huolimatta, että tällainen väite on esitetty.

56 Siltä osin kuin on kyse väitteistä, jotka on jo tutkittu jossakin toisessa menettelyssä ja joita toinen kysymys koskee, ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tarkastelevan erityisesti tapausta, jossa eurooppalaisen perintötodistuksen antamismenettelyn kuluessa esitetyt väitteet on jo hylätty jossakin toisessa menettelyssä. Kyseinen tuomioistuin pohtii lähinnä, onko todistuksen antavalla viranomaisella tässä tapauksessa toimivalta antaa tämä todistus siitä huolimatta, että asiassa on muodollisesti esitetty väitteitä.

57 Aluksi on huomautettava, ettei tätä erityistapausta ole säännelty nimenomaisesti asetuksen N:o 650/2012 67 artiklan 1 kohdalla. Erityisesti kyseisen asetuksen 67 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan b alakohta koskee tapausta, jossa jossakin toisessa menettelyssä tehty päätös, joka koskee todistettavia seikkoja, on esteenä haetun todistuksen antamiselle.

58 Asetuksen N:o 650/2012 67 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan a alakohdassa tarkoitettua riitauttamisen käsitettä on kuitenkin tulkittava välttämättä siten, ettei se koske väitteitä, jotka asian tuomioistuinmenettelyssä ratkaiseva tuomioistuin on jo hylännyt lainvoimaisella ratkaisulla. Muussa tapauksessa näet mikä tahansa riitauttaminen voisi loputtomasti estää eurooppalaisen perintötodistuksen antamisen, vaikka väitteet olisi jo tutkittu ja hylätty lainvoimaisesti tuomioistuinmenettelyssä, riippumatta siitä, onko kyseinen menettely asetuksen 72 artiklassa, joka koskee eurooppalaisen perintötodistuksen antamiseen sovellettavia oikeussuojakeinoja, tarkoitettu menettely vai säännelläänkö sitä pelkästään kansallisella oikeudella.

59 Tässä yhteydessä vaatimus lainvoimaisesta ratkaisusta perustuu tarpeeseen säilyttää eurooppalaisen perintötodistuksen luotettavuus tämän tuomion 50 ja 51 kohdassa mainittujen tavoitteiden mukaisesti, kuten Euroopan komissio on perustellusti huomauttanut. Kyseisen todistuksen antaminen siitä huolimatta, että todistettavia seikkoja koskevat väitteet ovat vielä vireillä olevan menettelyn kohteena, merkitsisi näet välttämättä sitä riskiä, että eurooppalaisen perintötodistuksen sisältö on ristiriidassa kyseisessä menettelyssä myöhemmin annettavan ratkaisun kanssa.

60 Vasta sen jälkeen, kun väitteen hylkäävästä ratkaisusta on tullut lainvoimainen muun kuin eurooppalaisen perintötodistuksen antamismenettelyn yhteydessä, tällainen väite ei siis ole enää asetuksen N:o 650/2012 67 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan a alakohdan mukaan esteenä kyseisen todistuksen antamiselle.

61 Lisäksi on huomautettava, että asetuksen N:o 650/2012 72 artiklassa säädetään mahdollisuudesta hakea muutosta todistuksen antavan viranomaisen jäsenvaltion oikeusviranomaiselta kyseisen valtion lainsäädännön mukaisesti tämän todistuksen antavan viranomaisen kyseisen asetuksen 67 artiklan mukaisesti tekemiin päätöksiin.

62 Tästä seuraa, ettei mikään todistuksen antavan viranomaisen eurooppalaisen perintötodistuksen antamismenettelyn päätteeksi asetuksen N:o 650/2012 67 artiklan 1 kohdan nojalla tekemä päätös ole lähtökohtaisesti lainvoimainen. Eurooppalaisen perintötodistuksen antaminen merkitsee siis siitä huolimatta, että on esitetty väitteitä, jotka todistuksen antava viranomainen on hylännyt perusteettomina tai sen vuoksi, ettei niitä ole tuettu tosiseikoin, tämän tuomion 59 kohdassa määritettyä vastaavaa riskiä siitä, että tämän perintötodistuksen sisältö kyseenalaistetaan kyseisen asetuksen 72 artiklassa tarkoitetussa menettelyssä myöhemmin tehtävällä päätöksellä.

63 Tarve säilyttää eurooppalaisen perintötodistuksen luotettavuus tämän tuomion 53 ja 54 kohdassa mainittujen tavoitteiden mukaisesti edellyttää siis, että asetuksen
N:o 650/2012 67 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan a alakohtaa tulkitaan siten, että mikä tahansa eurooppalaisen perintötodistuksen antamismenettelyn kuluessa esitetty väite, vaikka se näyttää perusteettomalta tai sellaiselta, ettei sitä ole tuettu tosiseikoin, on esteenä kyseisen todistuksen antamiselle, lukuun ottamatta väitteitä, jotka on hylätty lainvoimaisesti jossakin toisessa menettelyssä, kuten tämän tuomion 61 kohdassa todetaan.

64 Jotta säilytetään unionin kansalaisten luottamus eurooppalaiseen perintötodistukseen, on näet ehdottomasti tarpeen, että kyseinen väline, joka on asetuksen N:o 650/2012 63 artiklan 2 kohdan mukaan todistusvoimainen ja jolla on oikeusvaikutukset, jotka esitetään etenkin kyseisen asetuksen 69 artiklan 2 ja 3 kohdassa, annetaan ainoastaan, jos todistettavia seikkoja ei ole riitautettu.

65 Jos todistettava seikat on riitautettu, todistuksen antavan viranomaisen, jolla ei ole toimivaltaa ratkaista esitettyjä väitteitä, on kieltäydyttävä antamasta haettua eurooppalaista perintötodistusta; kyseisen kieltäytymisen osalta voidaan kuitenkin hakea asetuksen N:o 650/2012 72 artiklan mukaisesti muutosta. Tuomioistuin, jolta muutosta on haettu, voi tarvittaessa tutkia todistuksen antamisen esteenä olleiden väitteiden perusteltavuuden.

66 Kaiken edellä esitetyn perusteella on todettava, että kun ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tekee eurooppalaisen perintötodistuksen antavana viranomaisena päätöksiä asetuksen N:o 650/2012 67 artiklan 1 kohdan nojalla, se ei hoida tuomiovallan käyttöön liittyvää tehtävää eikä sillä ole siis toimivaltaa saattaa asiaa unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi SEUT 267 artiklan nojalla.

67 Tästä seuraa, että ennakkoratkaisupyyntö on jätettävä tutkimatta.

## Oikeudenkäyntikulut

68 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (viides jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

**Amtsgericht Lörrachin (paikallinen alioikeus, Lörrach, Saksa) 21.3.2023 tekemällään päätöksellä esittämä ennakkoratkaisupyyntö jätetään tutkimatta.**

Allekirjoitukset